Εφημερίδα: «Η Βραδυνή»
Κριτική Θεάτρου: Μαρίκα Θωμαδάκη
«Ανοιχτό Θέατρο»
Ροζέ Βιτράκ: **«Βικτόρ ή τα παιδιά στην εξουσία»**
Μετάφραση: Αλέξανδρος Κοέν
Σκηνοθεσία: Γιώργος Μιχαηλίδης
Σκηνικά-κοστούμια: Αγνή Ντούτση
Μουσική: Αντώνης Μιχαηλίδης
Ερμηνεύουν:Δάνης Κατρανίδης, Ηλίας Λογοθέτης, Αφροδίτη Γρηγοριάδου, Γιώργος Τσιτσόπουλος, Δημήτρης Γιαννόπουλος, Λίνα Μαρκάκη, Ελένη Κρίτα, Άνδρη Θεοδότου, Γιώργος Στριφτάρης, Χρύσανθος Καγιάς.

Στον αστερισμό του σουρεαλισμού, το έργο του Ροζέ Βιτράκ, «Βικτόρ ή τα παιδιά στην εξουσία» σημασιοδοτεί ένα ιδιότυπο σύστημα κωδίκων βάσει των οποίων οι ήρωες της πλοκής διαπλέκονται και επικοινωνούν σε περισσότερα από ένα επίπεδα. Οι καταστάσεις δρομολογούνται από το έκκεντρο περιστατικό της απότομης βιοσωματικής ωριμάνσεως του εννεάχρονου Βικτόρ, ο οποίος, διατηρώντας τον αυθορμητισμό της ενδεικτικής παιδικής ηλικίας, αποδίδει συγκρουσιακές χροιές στα πράγματα γύρω του. Έτσι, η ημέρα των γενεθλίων του κινείται σε ένα πεισιθάνατης υφής πλαίσιο, εντός του οποίου η γνώση -και ότι αυτή συνεπάγεται- προάγει την μπλαζέ διάθεση του παιδιού και, μέσω αυτής, καταγγέλλει τις σοφιστείες και τα τεχνάσματα των ενηλίκων. Με αφετηρία την χαρακτηρολογία και, εν τέλει, την ‘προσωπικότητα’ του Βικτόρ, ο Ροζέ Βιτράκ φέρνει στο προσκήνιο την λογική του παραλόγου, επισημαίνοντας το γεγονός ότι όσο ο άνθρωπος απομακρύνεται από την παιδική ηλικία τόσο πιο πολύ αποκόπτεται από τις προκαταλήψεις· αρκεί να προλάβει να μην ενταχθεί σε συστήματα εντολών επιβαλλόμενα από την περιρρέουσα κοινωνική πραγματικότητα. Ο συμβολικός θάνατος του Βικτόρ υπογραμμίζει άλλωστε την αχρηστία των κοινωνικοποιημένων ενστίκτων και τον θρίαμβο του πρωτογενούς υλικού αιτίου, που κινεί τις πράξεις των ανθρώπων, πολύ πριν εγκλωβισθεί η συνείδηση του Όντος στα γρανάζια της μηχανής των συμβάσεων.

Στο «Ανοιχτό Θέατρο» οι χαρακτήρες του Βιτράκ αναδεικνύονται σε ποιότητες και ήθη ανθρώπων, που έχουν συλληφθεί μετωνυμικά, στο επίπεδο μιας γκροτέσκο κοσμοθεωρίας, η οποία στιγματίζει χαρακτηριστικά την περίοδο του ευρωπαϊκού Μεσοπολέμου, όταν άλλα κινήματα, λιγότερο δηκτικά από τον σουρεαλισμό, επιλέγουν το τραγικό του αμιγούς παραλόγου. Ο Γιώργος Μιχαηλίδης σκηνοθετεί το κλίμα της εποχής αφήνοντας την ελευθερία της φαντασίας του θεατή να πλαισιώσει την σκηνή του «Ανοιχτού Θεάτρου» με εξωσκηνικά κοινωνικοπολιτικά συμβάντα, που συμπληρώνουν την θεατρική δράση. Κατ’ αυτό τον τρόπο, το ‘εκεί και τότε’ επικαιροποιείται και ζωντανεύει δραστικά, μετατρεπόμενο σε ένα άγριο παιχνίδι αυτογνωσίας μέσα από το υπέρμετρο, το οποίο καταγγέλλει τον ψευτοσυναισθηματισμό του μέτρου. Ο

Γιώργος Μιχαηλίδης δημιουργεί έναν μικρόκοσμο ακριβείας, καθώς προτυποποιεί ένα έκαστο των ηρώων-ρόλων τιθασεύοντας, τοιουτοτρόπως, τα ρευστά συστήματα της υφολογίας του έργου: Οι δρώντες-χαρακτήρες πειθαρχούν και ανάγονται σε ‘νομοθέτες’ και ‘θεσμοφύλακες’ της πικρής θεατρικής αλήθειας. Σε αυτό, συμβάλλει, με καταλυτικό τρόπο, η χρωματική σταθερότητα της μουσικής του Αντώνη Μιχαηλίδη, η οποία, ενώ τονίζει την σύγκρουση του ‘κανονικού’ με το έκρυθμο, ενοποιεί και εναρμονίζει τις εκ διαμέτρου αντίθετες αφετηρίες εκκινήσεως των καταστάσεων. Έτσι, η πικρή αλήθεια του Ροζέ Βιτράκ κατακλύζει την σκηνή και γεφυρώνει το θεατρικό δράμα με το δράμα της ζωής. Εξάλλου, το σκηνικό και, κατ’ επέκταση, τα κοστούμια της Αγνής Ντούτση συμβάλλουν ομοίως στη δημιουργία επιμέρους εντάσεων δια των οποίων προβάλλεται το καθόλου της ιδιόρρυθμης κοσμοθεωρίας του συγγραφέα. Ο θεατής έχει κατ’ αρχήν την εντύπωση ότι μπαίνει μέσα σε ένα τοπίο ονείρου όπου κυριαρχεί το ‘λαχανί’ χρώμα. Εν συνεχεία, η χρωματική ροή ‘σπάει’ με την εμφάνιση ενός ενδύματος που ενσαρκώνει ρόλο πριν ακόμα συνειδητοποιήσει ο θεατής ότι ο ρόλος αποτελεί το προσωπείο ενός συγκεκριμένου ηθοποιού, που ενσαρκώνει, με τη σειρά του, ένα μέρος του συνόλου των συγκρούσεων.

Ο Δάνης Κατρανίδης, στον ρόλο του Βικτόρ, εκμεταλλεύεται έξυπνα τα εξωτερικά μέσα της δημιουργίας του ρόλου του. Σε ορισμένες μάλιστα πολύ καλές στιγμές, ο κ. Κατρανίδης χρησιμοποιεί το βλέμμα με ακρίβεια εξωτερικεύσεως ενός ‘εσωτερικού κόσμου’ του ήρωα, τον οποίο υποδύεται με ευλυγισία και κέφι. Εξαιρετική παρτενέρ του κ. Κατρανίδη-Βικτόρ εμφανίζεται η Άνδρη Θεοδότου, στον ρόλο της εξάχρονης Εστέρ, φίλης του Βικτόρ. Η κ. Θεοδότου παρακολουθεί κάθε λεπτομέρεια εξελίξεως της πλοκής και συμβαδίζει με τις εκδηλώσεις του περιβάλλοντος. Η ηθοποιός κατορθώνει να υπερπηδήσει τα ‘εμπόδια’ της κραυγαλέας εκφοράς του ρόλου και να αποδώσει την ειλικρίνεια ενός ήθους που παγιώνει την νέα κοσμοθεωρία που επαγγέλλεται ο σουρεαλισμός, ‘η φαντασία στην εξουσία’, σλόγκαν που θα ακουστεί στο Παρίσι πολλά χρόνια μετά την συγγραφή του Βικτόρ, στα γεγονότα του Μάη του ’68.

Ο Ηλίας Λογοθέτης (Σαρλ) δημιουργεί μαζί με την Αφροδίτη Γρηγοριάδου (Έμιλι) και την Ελένη Κρίτα (Τερέζ) ένα αξιοπρόσεκτο τρίγωνο-παρωδία στο οποίο με δεξιοτεχνία, θα λέγαμε, δεν εντάσσεται ο Αντουάν Μανιώ, του Γιώργου Τσιτσόπουλου. Ως Λιλί, η Λίνα Μαρκάκη κινείται ‘επιθεωρησιακά’, όπως πρέπει δηλαδή για τον ρόλο της τροφαντής αλλά εξώλογης υπηρεσίας, ενώ ο Χρύσανθος Καγιάς (γιατρός) αποδίδει ένα σχετικό με την σύνολη υφολογία της πλοκής ανέκφραστο. Ο Δημήτρης Γιαννόπουλος (στρατηγός) διεκπεραιώνει με υποκριτική άνεση τον ρόλο του και, όπως πάντα, προσαρμόζεται στο κλίμα της σκηνοθεσίας. Άκρως αποκαλυπτική ωστόσο είναι η ερμηνεία της Ίντας Νεκρουά από τον ταλαντούχο ηθοποιό Γιώργο Στριφτάρη, ο οποίος κατορθώνει να συμβολοποιήσει την ηρωίδα προσεγγίζοντας σε βάθος κινήσεων το δραματικό πρόσωπο, παρά το γεγονός

ότι υποχρεούται από τον συγγραφέα να απαγγείλει. Παρόλα αυτά, ο κ. Στριφτάρης, σύμφωνα με την σκηνοθετική, αυτή την φορά, διδασκαλία του Γιώργου Μιχαηλίδη, αποδίδει την Ίντα Νεκρουά εναρμονίζοντας την κίνηση με μια παλλόμενη εκφορά ανέκφραστου στόμφου, στα όρια ενός παράλογου σχολιασμού των καταστάσεων. Αυτή η παράμετρος δημιουργεί ιδιαίτερο καλλιτεχνικό υπόβαθρο του ρόλου επισημαίνοντας την 'διάρρηξη' του συστήματος των δρώντων από μιαν υπερφυσική παρουσία, η οποία δεν καταλύει αλλά, αντίθετα, ανασυνθέτει την των πραγμάτων σύσταση.

Δημοσίευση: 4/12/2003